

Zeilen wassen

Analyse van Henk: als dat Laag niet boven de Atlantische Oceaan lag zou het heel mooi weer zijn. Nu hebben we af en toe nog wat last van wolken, die van dat Laag afkomstig zijn. Wind is er niet veel, als er al wat beweegt kan dat zowel uit het noordwesten als uit het zuidwesten komen. De beide krachten heffen elkaar zo'n beetje op. Kijk ik naar de trekrichting van het occlusiefrent dat ons in de avond of nacht passeert dan zou je zuidwest verwachten. Maar wij zitten en stuk noordelijker, ik gok dus op een heeeeel klein zuchtje uit noordwest. Geen maalwind, zelfs geen draaiwind, dus zeilen wassen en theorie doen.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdagmiddag is het zonnig en droog. De maximumtemperaturen liggen tussen 20°C aan de noordkust en 27°C in het zuidoosten. Er is weinig wind.

Vragen over het huiswerk

Lezen H7: lezen t/m 7.2.6 (oud dito)

1. Welke zeilvoering passen we toe, belast en welke onbelast?
2. Is het nodig om de molen voor elke keer dat je er mee werkt te inspecteren?
3. Waarom moet je bij het doorgaan van het kapluik de bodem inspecteren?
4. Wat kun je allemaal constateren bij die inspectie?
5. Waar let je op bij de inspectie van de vang?
6. Wat is van belang bij de inspectie van de vangstok?
7. Waar let je vooral op bij de inspectie van de penbalk?
8. Je komt voor het eerst op een vreemde molen. Bij inspectie blijkt er een scheur in de halssteen te zitten. Mag je daar mee draaien?
9. Je hebt net een nieuwe halssteen. Na een uurtje malen controleer je de boel op warmlopen. De as is niet erg warm. Maar er is wel een stuk van de steen afgesprongen, zie je. Wat moet je nu doen?
10. Als je op een vreemde molen komt, hoe kun je dan weten of de vang het doet?
11. De molen draait 70 endjes. Je vangt normaal. Hoeveel eindjes mogen nu nog voorbij komen voor de molen (beheerst) tot stilstand is gekomen?
12. De molen loopt weer 70 endjes. Je telt nu niet het aantal endjes maar het aantal seconden. Hoe lang mag het vangen dan maximaal duren?
13. je gaat op korenmolen de Entreprise draaien. Wat moet je doen voor je gaat kruien?
14. **(H)** Noem de eigenschappen van de zuidoosten wind (in de zomer)

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H7: lezen t/m 7.2.6 (oud dito)

1. Welke zeilvoering passen we toe, belast en welke onbelast?
Hou maar op, er is geen wind.
2. Is het nodig om de molen voor elke keer dat je er mee werkt te inspecteren?
Over het algemeen wel. Een uitzondering is als je dagelijks op de molen werkt, dan inspecteer je als het ware "al doende", als is het ook dan goed voor inspectie een eigen moment te reserveren. Maar op een andere molen of op je eigen molen na enige dagen afwezigheid is het echt nodig.
3. Waarom moet je bij het doorgaan van het kapluik de bodem inspecteren?
Je kunt zo helemaal over de vloer kijken want je ogen zitten dan op vloerhoogte. Kijk of er voorwerpen liggen die daar niet horen en kijk of er geen belemmering van noodzakelijke bewegingen mogelijk is (vangbalk).
4. Wat kun je allemaal constateren bij die inspectie?
Je kunt voorwerpen zien liggen die ergens uit zijn gevallen. Ze zaten er niet voor niets, dus is het zaak te controleren waar ze uit of af zijn gevallen en wat je daar aan moet doen. Denk aan kammen, scheerijzers, bouten, latjes, borgspijkers, losgetrilde schroeven etc. Ook splinters zijn verdacht. Rolletjes potloodkool wijzen op te hard vangen. Zaagsel of splinters kunnen duiden op aanlopen of op ongedierte. Vogelpoep kan duiden op vogels in de kap, net als nestmateriaal. Brandblussers of stofzuigers, bezems of ander gereedschap horen niet op de vloer en kunnen de werking van de vangbalk belemmeren. Plasjes water kunnen duiden op lekkage. Zie je oude resten reuzel, haal die dan weg, die zijn gevaarlijk (uitglijden).
5. Waar let je op bij de inspectie van de vang?
Pas zitten van de vangstukken, conditie van de maanijzers, scheuren of splijten, dikte van de vangstukken, rijklamp en rust, de vorken en de lendestut, het kettinkje of stangetje aan het buikstuk. Let vooral op kleine scheurtjes, die groter onheil aankondigen.
6. Wat is van belang bij de inspectie van de vangstok?
Dat hij niet rot is, goed in de verf zit, de vangketting er goed stevig aan vast zit, de conditie van de ketting goed is, zowel de vangketting als de ketting tussen de vangbalk en de vangstok en dat het oog en de haak waar hij aan hangt niet door zijn gesleten.
7. Waar let je vooral op bij de inspectie van de penbalk?
Dat de penbalk niet is verschoven. Dat kun je aan het loszitten van de wiggen zien.
8. Je komt voor het eerst op een vreemde molen. Bij inspectie blijkt er een scheur in de halssteen te zitten. Mag je daar mee draaien?
Als de delen netjes tegen elkaar zitten gewigd en de as loopt niet warm dan kan dat.

9. Je hebt net een nieuwe halssteen. Na een uurtje malen controleer je de boel op warmlopen. De as is niet erg warm. Maar er is wel een stuk van de steen afgesprongen, zie je. Wat moet je nu doen?

Je kunt gewoon doormalen, maar moet wel regelmatig blijven controleren. De steen is niet overal even sterk. De as drukt er overal met dezelfde kracht op. Op plekken waar de steen harder is ontstaan grotere krachten. Daardoor kan er soms een stukje van de steen afbreken. Dat kan op zich geen kwaad. Ook kan de steen zich nog moeten "zetten": dan is hij net niet helemaal recht onder de as geplaatst, maar door de druk gaat dat uiteindelijk vanzelf vaak goed. Soms loopt een nieuwe steen eerst warm - tot er een schilfer afbreekt, en/of de steen zich zet en het probleem verdwijnt. Advies is dus bij een nieuwe steen regelmatig te controleren. Als de steen na een paar dagen regelmatig draaien nog steeds te warm loopt de molenmaker bellen.

10. Als je op een vreemde molen komt, hoe kun je dan weten of de vang het doet?
Probeer het uit met rustig weer. Eerst inspecteer je alles rond de vang, zie vraag 5 hierboven. Lijkt alles in orde, houd dan de zeilen geklampt en laat de molen in beweging komen. Leg de vang gelijk weer op. Vangt de molen, licht dan de vang weer. Laat de vang gelicht, ga in de molen. Kijk goed uit voor draaiende delen! Steek je hoofd door het kapluik. Luister of je de vang hoort aanlopen. Kijk ook of het bovenwiel en de bonkelaar of schijfloop goed lopen (niet slingeren).
11. De molen draait 70 endjes. Je vangt normaal. Hoeveel eindjes mogen nu nog voorbij komen voor de molen (beheerst) tot stilstand is gekomen?
Het boek suggereert: ongeveer een zesde van de draaisnelheid. In dit geval $70/6$ dus ongeveer 12 endjes (3 omwentelingen). In mijn praktijk gaat op dat het van nogal wat zaken afhangt (belast, onbelast, dichte of dunne wind, vangbalk laag of hoog etc.), maar meestal lukt het wel binnen 5 omwentelingen (20 endjes).
12. De molen loopt weer 70 endjes. Je telt nu niet het aantal endjes maar het aantal seconden. Hoe lang mag het vangen dan maximaal duren?
20-30 seconden.
13. je gaat op korenmolen de Entreprise draaien. Wat moet je doen voor je gaat kruien?
Voordat men een korenmolen kruit moet men eerst alle lopers uitlichten. Deze heeft men immers als veiligheidsmaatregel vóór het verlaten van de molen in het werk gezet en bijgezet of bijgestoken, wat betekent dat de lopers op de liggers rusten. Als men in deze situatie kruit wordt het gangwerk te zwaar belast en kan beschadigd worden. Wanneer men 'voor de prins', d.w.z. onbelast wil draaien zet men de maalkoppels zelfs helemaal uit het werk. Het is volgens het boek absoluut verkeerd een uitgelichte loper te laten meedraaien zonder te malen. Dit is echter op de molen De Windlust de praktijk en heeft nog nooit tot problemen geleid. Op het examen hou je aan wat in het boek staat.
14. **(H)** Noem de eigenschappen van de zuidoosten wind (in de zomer)
Een gevaarlijke wind, de onweershoek. Deze wind blijft meestal niet lang maar kan wel een goede maalwind zijn. Ze ruimt meestal naar ZW. Soms kan bij een frontaal onweer het onweer ogenschijnlijk tegen de wind in lopen: de warme lucht stroomt nog naar het noorden waar een bult koude lucht juist tegenovergesteld verplaatst.

